

**KSZTAŁCENIE
ZAWODOWE**

Staż uczniowski dobry wybór?

**Poradnik dla szkół i podmiotów
przyjmujących na staż uczniowski**

Szkoła

Uczeń

Centrum

PRACODAWCA

Artur Kowalski - 2023

Wstęp	3
Podstawy prawne stażu uczniowskiego - co trzeba wiedzieć?	5
Kto może przyjąć na staż ucznia ?	6
Staż uczniowski czy warto ?	7
Przykładowe wymierne korzyści z realizacji stażu uczniowskiego dla pracodawcy – ucznia oraz szkoły	8
Coś więcej o stażu uczniowskim?	11
Jak zaplanować staż uczniowski w przedsiębiorstwie ?	15
Przykładowe obowiązki ucznia na stażu uczniowskim	16
Kto może być opiekunem stażu uczniowskiego ?	18
Program stażu uczniowskiego -jaki powinien być ?	20
Walidacja czy to jest potrzebna na stażu uczniowskim ?	21
Załącznik nr.1- Słowniczek -Podstawowe pojęcia dotyczące stażu uczniowskiego.	26
Załącznik nr.2 Przepisy prawa	32
Załącznik nr.3 Zaświadczenie o odbyciu stażu uczniowskiego	38

Wstęp

Niniejsze opracowanie stanowi zbiór najważniejszych informacji o realizacji stażu uczniowskiego w rzeczywistych warunkach pracy a skierowane jest do szkół oraz podmiotów przyjmujących na staż uczniów technikum oraz szkół branżowych I stopnia niebędący młodocianymi pracownikami. Staże uczniowskie, które przeprowadzane są głównie u pracodawców, mają zrealizować cele kształcenia i treści nauczania ustalone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego, w formie oczekiwanych efektów kształcenia, szczególnie tych z zakresu kształcenia zawodowego praktycznego wynikających z programu nauczania zawodu, również wykraczających poza obowiązujący program – jest to bardzo istotna nowość wyróżniająca staż uczniowski od znanych np. w technikum praktyk zawodowych. Dzisiaj kształcenie zawodowe uważane jest za bardzo ważny obszar edukacji który służy zapewnieniu wykwalifikowanych i nowoczesnych kadr dla polskiej gospodarki. Tradycyjne, systemowe kształcenie zawodowe w branżowej szkole I stopnia oraz w technikum i kilka tygodni praktyk zawodowych w zakładach pracy, ewentualnie w Centrum Kształcenia Zawodowego, nie zawsze wystarczy by w pełni przygotować praktycznie absolwenta do pracy w przedsiębiorstwie i wykonywania zawodu związanego ze skomplikowanymi technikami stosowanymi obecnie w przemyśle. Wskazany problem ten mogą częściowo zaspokoić staże uczniowskie. Rynek pracy potrzebuje nowych wykwalifikowanych pracowników, obecnie w Polsce mieliśmy jeden z najniższych wskaźników bezrobocia i oraz wysokie wskaźniki dynamiki usług i produkcji. Kształcenie zawodowe jest takim obszarem edukacji, który w sposób bezpośredni, pośredni musi i jest powiązany z rynkiem pracy. Często samo określenie kształcenie bardzo często identyfikuje się tylko z kształceniem formalnym w szkołach i innych podmiotach systemu oświaty. Zgodnie z prawem oświatowym obejmuje także kształcenie nieformalne, które opiera się na codziennych doświadczeniach szczególnie zawodowych. Zawodowa edukacja jest to ciągły proces rozwojowy, przechodzący od wielu lat transformację, która wynika zarówno z prawnych zmian, jak i alternatywnego do obecnego rozumienia procesu kształcenia, który obecnie może zaoferować uczniowi uzyskiwanie doświadczenia i nabywanie umiejętności praktycznych potrzebnych do wykonywania pracy w rzeczywistych warunkach pracy poprzez możliwość odbywania przez uczniów stażu uczniowskiego w czasie swojej nauki.

Celem głównym realizacji stażu uczniowskiego jest nabycie umiejętności praktycznych niezbędnych i preferowanych do wykonywania pracy w zawodzie przez ucznia szkoły zawodowej w ramach umowy o staż uczniowski, który nie może trwać dłużej niż sam okres nauki. Analizując zapisy Prawa oświatowego i uzasadnienia do wprowadzenia tej formy kształcenia czytamy : „*W celu ułatwienia uzyskiwania doświadczenia i nabywania umiejętności praktycznych niezbędnych do wykonywania pracy w zawodzie, w którym kształcą się, uczniowie technikum i uczniowie branżowej szkoły I stopnia niebędący młodocianymi pracownikami mogą w okresie nauki odbywać staż w rzeczywistych warunkach pracy, zwany dalej "stażem uczniowskim"*¹. Staż uczniowski stał się narzędziem, jakim pracodawca zyskuje możliwość wspierania uczniów już na etapie nauki w szkole, ale na odmiennych zasadach niż przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników co ważne z możliwością wynagradzania uczniów oraz jeszcze ściślejszej współpracy na linii szkoła– uczeń – pracodawca. Wprowadzenie stażu uczniowskiego jako nowoczesnego rozwiązania realizacji kształcenia zawodowego, szczególnie praktycznego wychodzi naprzeciw oczekiwaniom pracodawców oraz uczniów, którym okres odbytego stażu uczniowskiego będzie się zaliczał się do okresu zatrudnienia, od którego zależą uprawnienia pracownicze. Staże uczniowskie które realizowane są u pracodawców mają na celu realizowanie efektów z podstaw programowych tych z kształcenia praktycznego w zawodzie oraz realizację zagadnień zawodowych, treści nauczania i nabywania umiejętności wynikających z programu nauczania zawodu, ale również zagadnień praktycznych wykraczających poza obowiązujący program – jest to bardzo istotna nowość która wyróżnia staż uczniowski od praktyk zawodowych. Bardzo ważną zaletą stażu zawodowego jest to, że w porównaniu do praktyki zawodowej, odbywa się w znacznie dłuższym czasie, nawet do kilkunastu miesięcy, co z punktu widzenia pracodawcy daje możliwość realizacji zadań zawodowych z całego zakresu przewidzianego w poszczególnych technologiach i kierunkach produkcji występujących w podmiocie przyjmującym na staż. Pozwoli to uczniom na lepsze przygotowanie do wykonywanego zawodu, zwiększenie możliwości własnego rozwoju, podejmowania inicjatyw i większego zaangażowania w swoją edukację, a w przyszłości pozwoli to na lepsze wykonywanie zadań zawodowych.

---

¹ Art. 121a ust.1 Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 737 z późniejszymi zmianami)

W całym opracowaniu zostały wykorzystane polskie i europejskie doświadczenia w obszarze staży oraz praktyk w tym:

- Polskie Ramy Jakości Staży i Praktyk,²
- zalecenie Rady w sprawie europejskich ram jakości i skuteczności przygotowania zawodowego,³
- zalecenie Rady w sprawie ram jakości staży zawodowych,⁴
- rozwiązania wypracowane w projekcie TRIFT (www.trift.eu).
- Standardy Jakości Kształcenia Zawodowego.⁵

PODSTAWY PRAWNE STAŻU UCZNIOWSKIEGO - CO TRZEBA WIEDZIEĆ ?

Od 1 września 2019 roku po raz pierwszy⁶ wprowadzono do systemu oświaty zawodowej nową formę realizacji praktycznej nauki zawodu w postaci stażu uczniowskiego, dla wszystkich uczniów pięcioletniego technikum oraz uczniów branżowej szkoły I stopnia niebędących młodocianymi pracownikami na odmiennych zasadach niż przygotowanie zawodowe. Dotychczas w technikum, praktyczna nauka zawodu realizowana była w formie: zajęć praktycznych i praktyk zawodowych w tym na zasadach dualnego systemu kształcenia, na podstawie umowy zawartej między dyrektorem szkoły a pracodawcą przyjmującym uczniów, a w branżowej szkole I stopnia zorganizowana była tylko przez szkołę. Wprowadzenie stażu uczniowskiego pozwolił na uzupełnienie luki w systemie kształcenia zawodowego dla wszystkich uczniów którzy nie są młodocianymi pracownikami a którzy mają możliwość zdobycia doświadczenie zawodowego u pracodawców w rzeczywistych warunkach pracy już od samego rozpoczęcia nauki zawodu tj. od klasy pierwszej oraz uzyskania dochodu.

---

²<https://www.parp.gov.pl/component/publications/publication/polskie-ramy-jakosci-stazy-i-praktyk-informator>
Dostęp: 18.04.2022r.

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A32018H0502%2801%29> Dostęp: 18.04.2022r.

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A32014H0327%2801%29> Dostęp: 18.04.2022r.

⁵ <https://www.ore.edu.pl/2017/02/ksztalcenie-zawodowe/> Dostęp: 18.04.2022r.

⁶ Ustawa z dnia 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy - Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018 poz. 2245)

Przepisy określają realizację stażu uczniowskiego który możliwy jest tylko w czasie nauki w szkole. Staż uczniowski jest pojęciem znacznie szerszym od praktycznej nauki zawodu. Regulacja zawarta w art. 121 ust. 2 ustawy – Prawo oświatowe została sprecyzowana w zakresie dotyczącym zagadnień wykraczających poza zakres praktycznej nauki zawodu.

Staż uczniowski reguluje art. 121a ustawy z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 737z późniejszymi zmianami) został on stworzony w celu umożliwienia uczniowi technikum lub branżowej szkoły I stopnia niebędącemu młodocianym pracownikiem zdobywania doświadczenia w zawodzie, w którym odbywa kształcenie już od momentu rozpoczęcia nauki, łącząc naukę, praktykę w miejscu pracy oraz uzyskiwanie dochodu – w przypadku umowy stażowej przewidującej wynagrodzenie- **PRZEPISY PRAWA ZAŁĄCZNIK nr.2**

KTO MOŻE PRZYJĄĆ NA STAŻ UCZNIA?

- **Osoba fizyczna:** to osoba która wykonuje działalność gospodarczą z wykorzystaniem zawodowych kwalifikacji tej osoby i jej pracy własnej, w imieniu własnym i na rachunek tej osoby – jeżeli jest ona mikro przedsiębiorcą, małym przedsiębiorcą albo średnim przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców⁷.
- **Osoba prawna:**
  - ✓ skarb Państwa
  - ✓ spółki akcyjne (z ograniczoną odpowiedzialnością oraz europejskie),
  - ✓ przedsiębiorstwa państwowe,
  - ✓ jednostki samorządu terytorialnego,
  - ✓ partie polityczne,
  - ✓ banki,
  - ✓ spółdzielnie,
  - ✓ fundacje,
  - ✓ uczelnie wyższe,
  - ✓ kościoły,
  - ✓ stowarzyszenia,
  - ✓ związki zawodowe.

---

⁷ Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców (Dz.U. 2018 poz. 646 z późniejszymi zmianami)

- **Jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej:**

- ✓ jednostki budżetowe (urzędy władzy rządowej i samorządowej, kontroli, wymiaru sprawiedliwości) oraz powoływane dla wykonywania zadań Państwa lub samorządu terytorialnego inne jednostki organizacyjne takie jak: szkoły, placówki CKZ i CKZiU, inspekcje, sądy, itd.
- ✓ spółka jawna,
- ✓ spółka partnerska,
- ✓ spółka komandytowa,
- ✓ spółka komandytowo-akcyjna,
- ✓ wspólnota mieszkaniowa,
- ✓ spółka akcyjna w organizacji,
- ✓ spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji,
- ✓ partia polityczna niewpisana do ewidencji,
- ✓ stowarzyszenie zwykłe.

WAŻNE

W całym opracowaniu zgodnie z Art.121a. pkt.3 przez „**podmiot przyjmujący na staż uczniowski**”, należy rozumieć: osobę fizyczną, osobę prawną albo jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej (np. Centrum Kształcenia Zawodowego lub Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego) zwany **pracodawcą**.

STAŻ UCZNIOWSKI CZY WARTO ?

Obecny system kształcenia zawodowego w Polsce szczególną uwagę przywiązuje do potrzeby angażowania i udziału w procesie kształcenia zawodowego pracodawców. Staż uczniowski stał się narzędziem dla pracodawców, dzięki któremu system praktycznej nauki zawodu może zostać uzupełniony o dodatkowe treści które mogą wykraczać poza zagadnienia zawarte w programach nauczania zawodu, w zakresie praktycznej nauki zawodu realizowanego w szkole, do której uczęszcza uczeń lub treści nauczania związane z nauczaniem zawodem nieobjęte tym programem. Korzyści ze realizacji stażu uczniowskiego u pracodawcy są niekwestionowane. Staże uczniowskie są ukierunkowane na podnoszenie umiejętności zawodowych szczególnie tych kluczowych w zawodzie i nabywanie doświadczenia w miejscu pracy. Staż uczniowski jest narzędziem dedykowany szczególnie dla pracodawców. To poprzez udział ucznia w stażu pracodawca ma możliwość zachęcania uczniów do nauki w czasie jego pobytu w szkole do wybranego przez niego zawodu oraz pracy w konkretnym przedsiębiorstwie, ponadto zyskuje

możliwość wynagradzania wybranych uczniów. Przez takie działania, staż uczniowski pozwala pracodawcy na pozyskanie docelowo w przyszłości pracowników, którzy będą znali już specyfikę przedsiębiorstwa oraz będą odpowiadać modelowi przedsiębiorstwa.

PRZYKŁADOWE WYMIERNE KORZYŚCI Z REALIZACJI STAŻU UCZNIOWSKIEGO DLA PRACODAWCY – UCZNIĄ ORAZ SZKOŁY

PRACODAWCA

Korzyści dla pracodawców przyjmujących na staż uczniowski:

- pozyskanie ucznia zgodnego z potrzebami i wymaganiami pracodawcy,
- przyuczenie potencjalnie nowych kadr w sposób zgodny z profilem firmy,
- budowanie dobrego wizerunku firmy, jako partnera szkoły-kształcenia zawodowego,
- nawiązanie współpracy ze szkołami w zakresie dostosowania i dopasowania do lokalnego rynku pracy,
- kontakt z potencjonalnym pracownikiem z możliwością późniejszego zatrudnienia na etacie,
- umacnianie więzi z przyszłym pracownikiem,
- ponoszenie mniejszych kosztów związanych z rekrutacją i szkoleniem nowych pracowników,
- zatrudnienie uczniów po stażu, przedsiębiorstwo może stać się bardziej innowacyjne – nowe osoby mają potencjał świeżego całkiem innego spojrzenia i kreatywnego podejścia,
- możliwość odliczenia kosztów staży i możliwość refundacji dodatku do wynagrodzenia w związku z pełnieniem funkcji opiekuna ucznia na stażu,
- w przypadku staży uczniowskich świadczenia wypłacane uczniom przez pracodawców będą wliczane w koszty uzyskania przychodu,
- możliwość sfinansowania organizacji stażu uczniowskiego z różnych środków zewnętrznych np. RPO,
- możliwość „przyciągnięcia” do przedsiębiorstwa najlepszych, przyszłych pracowników, jako własna polityka wyławiania talentów,
- najlepsze narzędzie wspomagające procesy rekrutacyjne w przedsiębiorstwie,
- pracodawca może szkolić uczniów zgodnie ze swoim aktualnymi potrzebami na kwalifikacje i kompetencje zawodowe,
- uczeń na stażu wykonują pracę, która przyczynia się do zysków firmy,
- znaczna pomoc dla innych pracowników przedsiębiorstwa, celem wykonywania typowych czynności zawodowych na stanowisku pracy,
- zatrudniając uczniów po stażu, pracodawca może pozytywnie wpływać na swój wizerunek, polepszyć swoją reputację w środowisku lokalnym,

- zatrudniając uczniów po stażu pracodawca może stać się bardziej rozpoznawalny i umocnić swoją pozycję na rynku.

UCZEN

Korzyści dla ucznia realizującego staż uczniowski:

- kontakt z potencjonalnym, przyszłym pracodawcą,
- kontakt z najnowszą technologią na stanowisku pracy,
- sprawdzenie swojej wiedzy teoretycznej w praktyce, w rzeczywistych warunkach pracy,
- weryfikacja swoich obecnych umiejętności zawodowych, praktycznych w rzeczywistych warunkach pracy,
- ciągły rozwój osobisty w trakcie trwania stażu, w obszarze kluczowych umiejętności zawodowych, połączony z rozwojem kompetencji społecznych i przedsiębiorczych,
- możliwość połączenia edukacji formalnej, nieformalnej oraz szkolenia zawodowego w rzeczywistych warunkach pracy,
- możliwe stałe wynagrodzenie miesięczne, świadczenie pieniężne, chyba że strony umowy postanowią, że staż odbywany jest nieodpłatnie,
- poznanie przedsiębiorstwa, funkcjonowanie strukturę, osoby pracujące oraz klientów i dostawców,
- zdobycie dodatkowego doświadczenia, umiejętności i kompetencji zawodowych w rzeczywistych warunkach pracy, co wpłynie na rozszerzenie zdobywanej wiedzy i umiejętności oraz doświadczeń,
- zdobycie umiejętności komunikacji, pracy w zespole z osobami w różnym wieku i o różnym profilu zawodowym,
- udokumentowanie przebiegu realizacji stażu w postaci pisemnego zaświadczenia o odbyciu stażu uczniowskiego od pracodawcy, co upoważnia dyrektora szkoły, do zwolnienia z obowiązku odbycia praktycznej nauki zawodu w całości lub w części,
- możliwość realizacji stażu w całym roku szkolnym, w tym w okresie ferii letnich i zimowych w różnych podmiotach związanych z zawodem,
- możliwość wykazania dodatkowego doświadczenia zawodowego w dokumentach rekrutacyjnych np. CV.
- dostosowanie się do krajowego oraz lokalnego rynku pracy przez odbycie stażu w rzeczywistych warunkach pracy,
- zdobycie nowych umiejętności związanych z wybranym zawodem, nieobjętych programem nauczania zawodu w zakresie praktycznej nauki zawodu realizowanego w szkole, do której uczęszcza, lub treści nauczania związane z nauczaniem zawodem nieobjęte tym programem,
- skrócenie rozpoczęcia ścieżki rozwoju zawodowego bezpośrednio po zakończeniu nauki w szkole,

- możliwość nabycia niezbędnych obecnie na rynku pracy: wiedzy, umiejętności i kompetencji zawodowych które są potrzebne aktualnie na lokalnym rynku,
- możliwość poznania oczekiwań i wymagań pracodawców wobec pracowników oraz mechanizmów rządzących rynkiem pracy,
- możliwość uzyskania stabilnego zatrudnienia i kontynuowania kariery zawodowej po ukończeniu stażu uczniowskiego i nauki w szkole,
- możliwość budowania swojej przewagi konkurencyjnej na rynku pracy,
- okres odbytego stażu uczniowskiego zalicza się do okresu zatrudnienia, od którego zależą uprawnienia pracownicze.

SZKOŁA

Korzyści dla szkoły wynikające z realizacji staży uczniowskich:

- znaczne wsparcie w wypełnianiu zadań statutowych szkoły wynikających z przepisów prawa oświatowego,
- większa współpraca z obecnie zaangażowanymi w praktyczną naukę zawodu pracodawcami, z którymi współpracuje obecnie szkoła lub nawiązanie współpracy z nowymi firmami,
- znaczne zwiększenie szansy absolwentów szkoły na zatrudnienie przez krajowych i lokalnych pracodawców,
- znaczne rozszerzenie oferty kształcenia zawodowego odpowiadającej potrzebom lokalnego rynku pracy oraz krajowego,
- możliwość realizacji wspólnych inicjatyw w obszarze kształcenia zawodowego wpływających na poprawienie współpracy szkoły z pracodawcami,
- udział wspólny w zawodowych szkoleniach i wydarzeniach oraz webinarium,
- możliwość szkolenia nauczycieli kształcenia zawodowego u pracodawców oraz odbywania staży,
- większy udział w dedykowanych wizytach w przedsiębiorstwie,
- możliwość wprowadzenia dualnego kształcenia zawodowego wraz z podmiotem przyjmującym na staż uczniowski w rzeczywistych warunkach pracy,
- możliwość zapewnienia swoim uczniom i absolwentom kontynuacji ścieżki rozwoju zawodowego,
- ciągła współpraca z przedsiębiorstwem dającym możliwości korzystania ze swoich doświadczeń i technologii,
- możliwość uzyskania patronatu dla wydarzeń zbieżnych z programem nauczania i zawodem,
- możliwość nawiązania długoterminowej współpracy np. w formie klasy patronackiej,
- możliwość realizacji dodatkowych umiejętności zawodowych w rzeczywistych warunkach pracy przez nauczycieli i pracowników szkoły,

- poszerzenie we współpracy z pracodawcami oferty kształcenia zawodowego adekwatnej do potrzeb lokalnego rynku pracy.

COŚ WIĘCEJ O STAŻU UCZNIOWSKIM ?

Podstawowym celem stażu uczniowskiego w przedsiębiorstwie jest uzyskanie doświadczenia i nabycie umiejętności praktycznych niezbędnych do wykonywania pracy w zawodzie, w którym kształcą się w szkole. Staż uczniowski daje też możliwość zastosowania, pogłębienie zdobytej już wiedzy i umiejętności zawodowych przez ucznia w toku zajęć dydaktycznych w szkole w rzeczywistych warunkach pracy oraz nabycie nowych umiejętności praktycznych, uzupełniających i pogłębiających swoją wiedzę wcześniej uzyskaną.

Najważniejsze rozwiązania prawne stażu uczniowskiego dla zawodu:

PRAWO

- staż uczniowski u pracodawcy skierowany jest do uczniów technikum branżowej szkoły I stopnia niebędących młodocianymi pracownikami,
- podmiotami przyjmującymi na staż uczniowski mogą być: osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej,
- podmiot przyjmujący na staż uczniowski i dyrektor szkoły, w uzgodnieniu z uczniem albo rodzicem niepełnoletniego ucznia, ustalają zakres treści nauczania realizowanych na stażu,
- podmiot przyjmujący na staż uczniowski, podpisując umowę z uczniem wcześniej uzgadnia z dyrektorem szkoły zakres realizowanych treści nauczania, efektów kształcenia ujętych w programie nauczania obowiązującym w szkole które będą realizowane na stażu uczniowskim, oraz dobowy i tygodniowy wymiar czasu odbywania stażu uczniowskiego,
- podmiot przyjmujący na staż uczniowski zawiera z uczniem albo rodzicami niepełnoletniego ucznia umowę o staż uczniowski w formie pisemnej,
- umowa o staż uczniowski określa w szczególności: strony umowy; miejsce odbywania stażu uczniowskiego; nazwę i adres szkoły, do której uczęszcza uczeń odbywający staż uczniowski; zawód, w zakresie którego będzie odbywany staż uczniowski; okres odbywania stażu uczniowskiego; wysokość świadczenia pieniężnego w przypadku odpłatnego stażu uczniowskiego,
- podmiot przyjmujący na staż uczniowski i dyrektor szkoły, w uzgodnieniu z uczniem albo rodzicem niepełnoletniego ucznia, ustalają zakres treści nauczania w jakim zakresie uczeń po zrealizowaniu tych treści zostanie

zwolniony z obowiązku odbycia praktycznej nauki zawodu w formie załącznika do umowy o staż uczniowski,

- umowa o staż uczniowski nie może dotyczyć pracy szczególnie niebezpiecznej,
- umowa o staż uczniowski nie może być zawarta na okres dłuższy niż okres nauki w technikum i branżowej szkole I stopnia,
- umowa o staż uczniowski może być rozwiązana, na piśmie, przez każdą ze stron z zachowaniem 14-dniowego okresu wypowiedzenia, dyrektor szkoły powinien być niezwłocznie powiadomiony przez ucznia lub rodziców niepełnoletniego ucznia lub przez pracodawcę przyjmującego na staż o wypowiedzeniu umowy oraz przyczynie jej wypowiedzenia,
- w trakcie stażu uczniowskiego uczeń może realizować wszystkie albo wybrane treści programu nauczania zawodu w zakresie praktycznej nauki realizowanego w szkole, do której uczęszcza, lub treści nauczania związane z nauczaniem zawodem nieobjęte programem nauczania zawodu. Mogą to być również umiejętności i kompetencje opisane jako Dodatkowe Umiejętności Zawodowe,
- podmiot przyjmujący na staż uczniowski na zakończenie stażu jest obowiązany wystawić na piśmie zaświadczenie o odbyciu stażu uczniowskiego, które określa w szczególności okres odbytego stażu uczniowskiego, rodzaj realizowanych zadań i umiejętności nabyte w czasie odbywania stażu uczniowskiego według określonego wzoru z rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej,
- dyrektor szkoły na podstawie zaświadczenia i otrzymanych informacji od podmiotu, w którym uczeń odbywał staż - może zwolnić ucznia, który odbył staż uczniowski, z obowiązku odbycia praktycznej nauki zawodu w całości lub w części.

Najważniejsze rozwiązania organizacyjne stażu uczniowskiego dla zawodu:

ORGANIZACJA

- podmiot przyjmujący na staż uczniowski powinien spełnić wymagania odnośnie warunków lokalowych i kadry oraz realizacji czynności związanych z wykonywaniem zadań zawodowych na stażu,
- w zależności od zakresu treści nauczania realizowanych na stażu podmiot przyjmujący na staż uczniowski powinien posiadać odpowiednie wyposażenie pozwalające na realizację stażu uczniowskiego,
- podmiot przyjmujący na staż uczniowski powinien zapewnić uczniowi stanowisko pracy wyposażone w niezbędne urządzenia, sprzęt, narzędzia, materiały i dokumentację techniczną, uwzględniające wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy, a także bezpieczne i higieniczne warunki

---

8 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 2019 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o odbyciu stażu uczniowskiego (Dz.U. 2019 poz. 1583 ze zm.).

odbywania stażu uczniowskiego na zasadach dotyczących pracowników określonych w odrębnych przepisach, w tym w zależności od rodzaju zagrożeń związanych z odbywaniem tego stażu - odpowiednie środki ochrony indywidualnej, tj. pomieszczenia do przechowywania odzieży i obuwia roboczego oraz środków ochrony indywidualnej, dostęp do urządzeń higieniczno-sanitarnych oraz pomieszczeń socjalno-bytowych,

- pracodawca może objąć ubezpieczeniem od nieszczęśliwych wypadków ucznia na czas pobytu w jego zakładzie pracy,
- pracodawca musi przeprowadzić nieodpłatne szkolenia stanowiskowe dla ucznia, również zapoznanie z regulaminem pracy, BHP, organizacją pracy oraz innymi przepisami obowiązującymi w zakładzie,
- pracodawca może zapewnić uczniom na stażu profilaktyczną ochronę zdrowia w zakresie przewidzianym dla pracowników na danym stanowisku,
- staż uczniowski może odbywać się w roku szkolnym, w tym w okresie ferii zimowych lub letnich lub w dniach wolnych od zajęć szkolnych, tj. w sobotę i niedzielę,
- w trakcie trwania stażu uczniowskiego, gdy uczeń przestaje być uczniem szkoły, dyrektor szkoły powiadamia pracodawcę i następuje wygaśnięcie umowy o staż uczniowski,
- podmiot przyjmujący na staż uczniowski wyznacza dla każdego ucznia na stażu opiekuna stażu uczniowskiego spełniającego wymagania prawne,
- w czasie odbywania stażu uczniowskiego opiekę nad uczniem sprawuje wyznaczony przez podmiot przyjmujący na staż uczniowski opiekun stażu uczniowskiego,
- uczeń na stażu odbywa w trakcie pierwszych zajęć niezbędne szkolenie bhp, p.poż., systemów zarządzania bezpieczeństwem żywności i ochrony środowiska,
- dobowy łączny wymiar zajęć edukacyjnych realizowanych przez ucznia w szkole i stażu uczniowskiego nie może przekraczać 8 godzin, a tygodniowy łączny wymiar zajęć edukacyjnych realizowanych przez ucznia w szkole i stażu uczniowskiego – 40 godzin,
- w szczególnie uzasadnionych przypadkach dopuszcza się możliwość przedłużenia dobowego wymiaru godzin stażu uczniowskiego dla uczniów w wieku powyżej 18 lat, nie dłużej jednak niż do 12 godzin. Przedłużenie dobowego wymiaru godzin jest możliwe wyłącznie u podmiotów przyjmujących na staż uczniowski, u których przedłużony dobowy wymiar czasu pracy wynika z rodzaju pracy lub jej organizacji,
- staż uczniowski może być organizowany w systemie zmianowym, z tym, że w przypadku uczniów w wieku poniżej 18 lat nie może wypadać w porze nocnej. W przypadku ucznia niepełnosprawnego odbywającego staż uczniowski przepisy ust. 12 i 13 stosuje się wyłącznie za zgodą lekarza sprawującego opiekę nad tym uczniem,

- uczeń odbywający staż uczniowski otrzymuje miesięczne świadczenie pieniężne, chyba że strony umowy o staż uczniowski, postanowią, że staż jest odbywany nieodpłatnie,
- wysokość miesięcznego świadczenia pieniężnego nie może przekraczać wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalonego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. minimalnym wynagrodzeniu za pracę (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2207 oraz 2023 r. poz. 1667);
- do stażu uczniowskiego nie mają zastosowania przepisy ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. –Kodeks Pracy (Dz.U. 2020 poz.1320), z wyjątkiem przepisów art. 183a-183e, art.. 131§ 1, art. 132 § 1, art. 133 § 1, art.134, art. 1517, art. 204 i art.232.
- staż uczniowski może odbywać w czasie całego roku szkolnego oraz w okresie ferii letnich lub zimowych.
- przed rozpoczęciem stażu uczeń musi otrzymać skierowanie wydane przez placówkę dydaktyczną i uzyskać dokumentację badań lekarskich określoną w § 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 sierpnia 2019 r. w sprawie badań lekarskich kandydatów do szkół ponadpodstawowych . Zgodnie z przepisami § 4 ust.1 ww. rozporządzenia lekarz przeprowadza badanie lekarskie z uwzględnieniem oceny potencjalnych lub istniejących zagrożeń dla zdrowia, występujących w miejscu odbywania praktycznej nauki zawodu. Zakres i częstotliwość przeprowadzania badań profilaktycznych pracowników określa się na podstawie art. 229 § 8 Kodeksu pracy. Należy pamiętać o szczególnych zapisach prawa oświatowego w przypadku ucznia niepełnosprawnego odbywającego staż uczniowski przedłużenia dobowego wymiaru godzin stażu uczniowskiego dla uczniów w wieku powyżej 18 lat lub system zmianowy - stosuje się wyłącznie za zgodą lekarza sprawującego opiekę nad tym uczniem.⁹
- Dyrektor szkoły uwzględnienia w statucie szkoły szczegółową organizację praktycznej nauki zawodu w formie stażu uczniowskiego.

---

⁹ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 sierpnia 2019 r. w sprawie badań lekarskich kandydatów do szkół ponadpodstawowych lub wyższych i na kwalifikacyjne kursy zawodowe, uczniów i słuchaczy tych szkół, studentów, słuchaczy kwalifikacyjnych kursów zawodowych oraz doktorantów (Dz. U. z 2019 r. poz. 1651) określa zakres i tryb oraz sposób dokumentowania badań lekarskich

Przykładowe zadania dyrektora szkoły w zakresie staży uczniowskich:

- uzgodnienie z uczniem przed stażem albo rodzicem niepełnoletniego ucznia zakres treści nauczania, wskazując w jakim zakresie uczeń po zrealizowaniu tych treści zostanie zwolniony z obowiązku odbycia praktycznej nauki zawodu,
- ustalenie dobowego i tygodniowego wymiaru czasu odbywania stażu uczniowskiego,
- zwolnienie ucznia z obowiązku odbycia praktycznej nauki zawodu w całości lub w części na podstawie zaświadczenia od pracodawcy w przypadku stażu obejmującego treści programu nauczania,
- analiza dokumentacji ucznia ze stażu i zaliczeniu na podstawie zaświadczenia wystawionego przez pracodawcę całości lub części treści nauczania realizowanych w toku praktycznej nauki zawodu,
- wskazania efektów kształcenia szczególnie pożądaných z punktu widzenia realizacji podstawy programowej w zakresie kształcenia praktycznego,
- zapoznania stron uczestniczących w stażu z zasadami jego realizacji,
- niezbędnej pomocy (w razie takiej potrzeby) dla pracodawcy pod względem wymogów formalnych, realizacji staży oraz jego efektów i ich udokumentowania,
- ewentualnej weryfikacji miejsca odbywania staży pod kątem wyposażenia bhp,
- na bieżąco wzajemnej wymiany informacji z pracodawcą o przebiegu stażu,
- dokonania ewentualnej korekty przebiegu realizacji praktycznej nauki zawodu w szkole o efekty zrealizowane na stażach,
- badania opinii uczniów o przebiegu zrealizowanych staży,
- badania opinii pracodawców o przebiegu zrealizowanych staży,
- podejmowania inicjatywy w kierunku rozwoju współpracy na linii szkoła – pracodawca,
- wskazani z ramienia szkoły osoby do kontaktu np. kierownika kształcenia praktycznego
- wystawienia pracodawcom certyfikatu potwierdzającego wspieranie kształcenia branżowego.

Dyrektor szkoły zadania te może realizować osobiście lub upoważnić inne osoby będące pracownikami szkoły tj. w pierwszej kolejności: kierownika praktycznej nauki zawodu, nauczycieli i instruktorów zawodu.

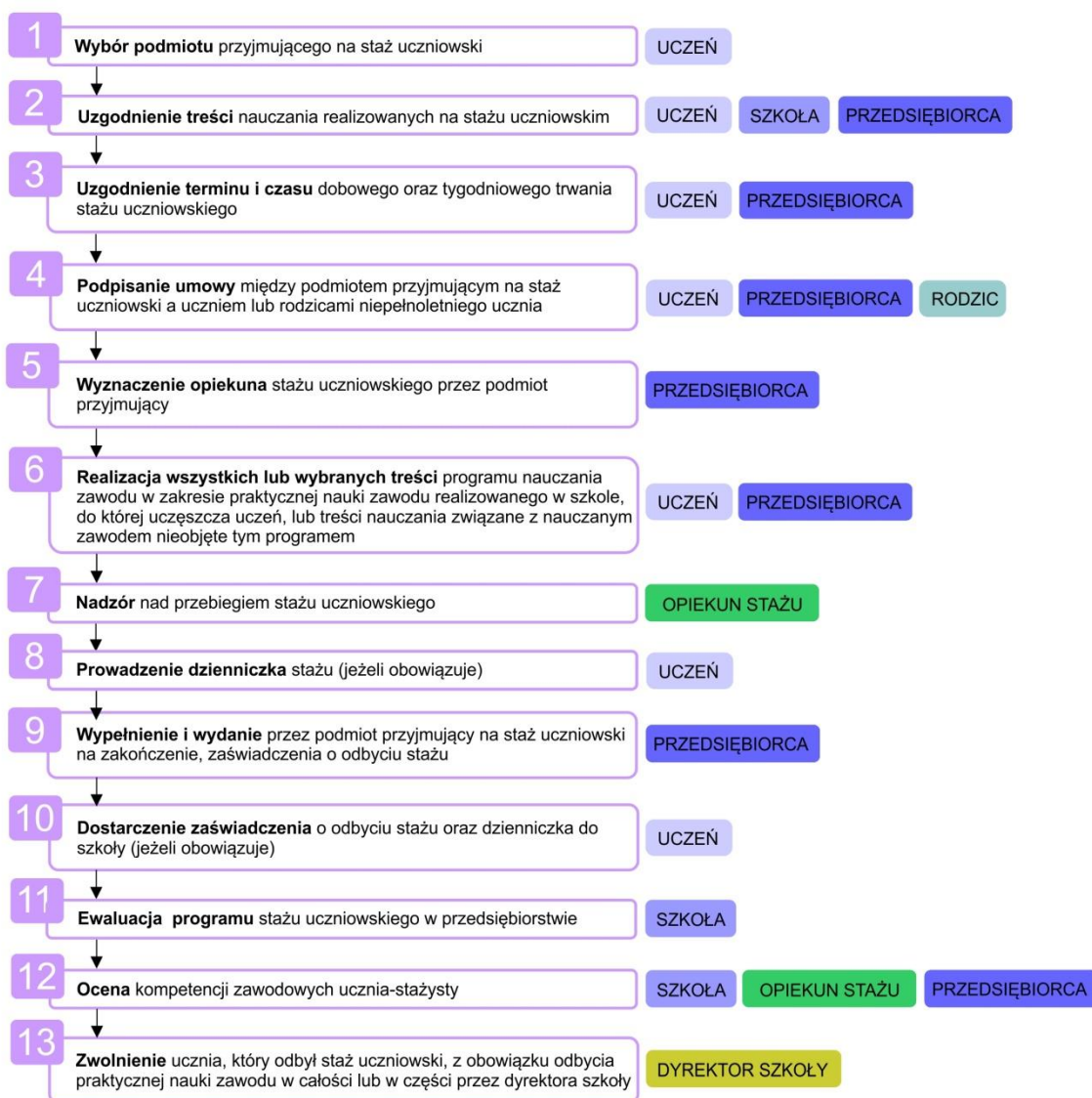
JAK ZAPLANOWAĆ STAŻ UCZNIOWSKI W PRZEDSIĘBIORSTWIE ?

WAŻNE

Uczestnik stażu powinien odpowiednio się przygotować się do realizacji kształcenia praktycznego, pozyskać informacje o podmiocie przyjmujących go na staż uczniowski, programie kształcenia praktycznego i dokumentacji stażu, projekcie umowy wraz z załącznikami.

Przykładowy schemat, model organizacji i przebiegu realizacji praktycznej nauki zawodu w ramach stażu uczniowskiego (opracowanie własne na podstawie: art. 121a Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 roku)

Przykładowy model organizacji i przebiegu stażu uczniowskiego w przedsiębiorstwie

Rys. Źródło własne

Proces realizacji praktycznej nauki zawodu w zakresie stażu uczniowskiego	Odbiorcy
<ul style="list-style-type: none"> Uczniowie branżowej szkoły I stopnia niebędącym młodocianymi pracownikami oraz uczniowie technikum. /art. 121a ust.1 UPO/ 	Odbiorcy stażu uczniowskiego
<ul style="list-style-type: none"> Pracodawca zawiera umowę o staż uczniowski (w formie pisemnej) z uczniem albo rodzicami niepełnoletniego ucznia. Pracodawcą może być: <ol style="list-style-type: none"> osoba fizyczna, osoba prawna, jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej. /art. 121a ust. 3 UPO/ 	Podmiot przyjmujący uczniów na staż uczniowski
<ul style="list-style-type: none"> Umowa o staż uczniowski określa w szczególności: <ol style="list-style-type: none"> strony umowy, miejsce odbywania stażu uczniowskiego, nazwę i adres szkoły, do której uczęszcza uczeń odbywający staż uczniowski, zawód, w zakresie którego będzie odbywany staż uczniowski, okres odbywania stażu uczniowskiego, wysokość świadczenia pieniężnego, o którym mowa w ust. 7, w przypadku odpłatnego stażu uczniowskiego /art. 121a ust. 15 UPO/. Umowa o staż uczniowski nie może dotyczyć pracy szczególnie niebezpiecznej w rozumieniu przepisów wydanych na podstawie art. 23715 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy. /art. 121a ust. 16 UPO/ Do stażu uczniowskiego nie mają zastosowania przepisy prawa pracy, z wyjątkiem przepisów art. 183a–183e, art. 131 § 1, art. 132 § 1, art. 133 § 1, art. 134, art. 1517, art. 204 i art. 232 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, z zastrzeżeniem przepisów ust. 12–14. /art. 121a ust. 9 UPO/ Umowa o staż uczniowski nie może być zawarta na okres dłuższy niż okres nauki w technikum albo branżowej szkole I stopnia. /art. 121a ust. 17 UPO/ Umowa o staż uczniowski może być rozwiązana, na piśmie, przez każdą ze stron z zachowaniem 14-dniowego okresu wypowiedzenia. /art. 121a ust. 18 UPO/ O wypowiedzeniu umowy o staż uczniowski oraz przyczynie wypowiedzenia zawiadamiają dyrektora szkoły niezwłocznie podmiot przyjmujący na staż uczniowski lub uczeń albo rodzice niepełnoletniego ucznia. /art. 121a ust. 20 UPO/ 	Umowa o staż uczniowski
<ul style="list-style-type: none"> W trakcie stażu uczniowskiego uczeń realizuje wszystkie albo wybrane treści programu nauczania zawodu w zakresie praktycznej nauki zawodu realizowanego w szkole, do której uczęszcza lub treści nauczania związane z nauczaniem zawodem nieobjęte tym programem. /art. 121a ust. 2 UPO/ 	Program nauczania a program stażu uczniowskiego

<ul style="list-style-type: none"> Podmiot przyjmujący na staż uczniowski i dyrektor szkoły, w uzgodnieniu z uczniem albo rodzicem niepełnoletniego ucznia, ustalają zakres treści nauczania i wskazują w jakim zakresie uczeń po zrealizowaniu tych treści zostanie zwolniony z praktycznej nauki zawodu. Ustalenia te stanowią załącznik do umowy o staż uczniowski. /art. 121a ust. 5 UPO/ 	
<ul style="list-style-type: none"> Dobowy wymiar godzin stażu uczniowskiego uczniów w wieku do lat 16 nie może przekraczać 6 godzin, a uczniów w wieku powyżej 16 lat - 8 godzin. /art. 121a ust. 11 UPO/ W uzasadnionych przypadkach wynikających ze specyfiki funkcjonowania ucznia niepełnosprawnego w wieku powyżej 16 lat, dopuszcza się możliwość obniżenia dobowego wymiaru godzin stażu uczniowskiego do 7 godzin. /art. 121a ust. 10 UPO/ W szczególnie uzasadnionych przypadkach dopuszcza się możliwość przedłużenia dobowego wymiaru godzin stażu uczniowskiego dla uczniów w wieku powyżej 18 lat, nie dłużej jednak niż do 12 godzin. Przedłużenie dobowego wymiaru godzin jest możliwe wyłącznie u podmiotów przyjmujących na staż uczniowski, u których przedłużony dobowy wymiar czasu pracy wynika z rodzaju pracy lub jej organizacji. /art. 121a ust. 12 UPO/ Staż uczniowski może być organizowany w systemie zmianowym, z tym że w przypadku uczniów w wieku poniżej 18 lat nie może wypadać w porze nocnej. /art. 121a ust. 13 UPO/ W przypadku ucznia niepełnosprawnego odbywającego staż uczniowski przepisy ust.12 i 13 stosuje się wyłącznie za zgodą lekarza sprawującego opiekę nad tym uczniem. /art. 121a ust. 14 UPO/ Dobowy łączny wymiar zajęć edukacyjnych realizowanych przez ucznia w szkole i stażu uczniowskiego nie może przekraczać 8 godzin, a tygodniowy łączny wymiar zajęć edukacyjnych realizowanych przez ucznia w szkole i stażu uczniowskiego – 40 godzin. /art. 121a ust. 11 UPO/ Staż uczniowski przebiega w roku szkolnym, może przebiegać w okresie ferii letnich i zimowych. /art. 121a ust. 8 UPO/ Staż uczniowski nie może trwać dłużej niż okres nauki w technikum albo branżowej szkole I stopnia 	Wymiar czasu pracy stażu uczniowskiego
<ul style="list-style-type: none"> Dyrektor szkoły lub osoba przez niego wyznaczona współpracuje z uczniem lub rodzicem niepełnoletniego ucznia oraz z pracodawcą w zakresie: <ol style="list-style-type: none"> ustalenia treści nauczania stażu uczniowskiego w oparciu o treści nauczania zawodu w zakresie praktycznej nauki zawodu realizowanych w szkole, do której uczęszcza uczeń, ustalenia dobowego i tygodniowego wymiaru czasu odbywania stażu uczniowskiego, powiadomienia podmiotu, jeżeli uczeń przestał być uczniem szkoły przed końcem obowiązywania umowy o staż uczniowski. /art. 121a ust. 19 UPO/, 	Obowiązki dyrektora szkoły

<ul style="list-style-type: none"> • Dyrektor szkoły może zwolnić ucznia, który odbył staż uczniowski, z obowiązku odbycia praktycznej nauki zawodu w całości lub w części na podstawie załącznika do umowy /art. 121a ust. 4 UPO i art. 121a ust. 5 UPO/ 	
<p>Podmiot zapewnia uczniowi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opiekuna stażu uczniowskiego na czas odbywania stażu./art. 121a ust. 21 UPO/ • stanowisko pracy wyposażone w niezbędne urządzenia, sprzęt, narzędzia, materiały i dokumentację techniczną, które uwzględnia wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy, a także bezpieczne i higieniczne warunki odbywania stażu uczniowskiego na zasadach dotyczących pracowników określonych w odrębnych przepisach, w tym w zależności od rodzaju zagrożeń związanych z odbywaniem tego stażu – wyposażenie w odpowiednie środki ochrony indywidualnej; /art. 121a ust. 23 UPO/ • pomieszczenia do przechowywania odzieży i obuwia roboczego oraz środków ochrony indywidualnej; dostęp do urządzeń higieniczno-sanitarnych oraz pomieszczeń socjalno-bytowych; /art. 121a ust. 23 UPO/ • wydanie na piśmie zaświadczenie o odbyciu stażu uczniowskiego, które określa w szczególności okres odbytego stażu uczniowskiego, rodzaj realizowanych zadań i umiejętności nabyte w czasie odbywania stażu uczniowskiego. /art. 121a ust. 24 UPO/ 	<p>Obowiązki pracodawcy</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Opiekunem stażu uczniowskiego może być osoba spełniająca warunek określony w art. 120 ust. 3a. Spełnienie tego warunku jest potwierdzane oświadczeniem opiekuna stażu uczniowskiego. /art. 121a ust. 22 UPO/. <p>Praktyczną naukę zawodu może prowadzić osoba, która nie była karana za umyślne przestępstwo przeciwko życiu i zdrowiu. /Art. 120.ust. 3a./</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zadanie opiekuna stażu, to: <ol style="list-style-type: none"> 1. diagnoza kompetencji i kwalifikacji ucznia (we współpracy z dyrektorem szkoły, do której uczęszcza uczeń lub osobą przez niego wyznaczoną), 2. określenie celu i programu praktyki lub stażu (we współpracy z dyrektorem szkoły do której uczęszcza uczeń lub osobą przez niego wyznaczoną), 3. udzielanie stażystom informacji zwrotnej w trakcie realizacji oraz po zakończeniu stażu uczniowskiego, 4. nadzór nad prawidłową realizacją i harmonogramem stażu uczniowskiego, 5. opieka na stanowisku pracy z instruktażem, wyjaśnieniem, pokazem, 6. wywiad ze stażystą i jego współpracownikami podczas stażu. 	<p>Opiekun stażu uczniowskiego i przykładowe jego zadania</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Okres odbytego stażu uczniowskiego, na podstawie zaświadczenia, o którym mowa w ust. 24, zalicza się do okresu zatrudnienia, od którego zależą uprawnienia pracownicze. /art. 121a ust. 25 UPO/. 	<p>Pozostałe informacje o</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Uczeń odbywający staż uczniowski otrzymuje miesięczne świadczenie pieniężne, chyba że strony umowy o staż uczniowski, postanowią, że staż jest odbywany nieodpłatnie. /art. 121a ust. 6 UPO/. • Świadczenia wypłacane uczniom przez pracodawców będą wliczane w koszty uzyskania przychodu. • Pracodawca może objąć ubezpieczeniem od nieszczęśliwych wypadków stażystę na czas pobytu w jego zakładzie pracy. • Pracodawca ma obowiązek przeprowadzać nieodpłatne szkolenia stanowiskowe dla stażystów i zapoznać ich z regulaminem pracy, BHP, organizacją pracy oraz innymi przepisami obowiązującymi w zakładzie. • Pracodawca może zapewnić stażystom profilaktyczną ochronę zdrowia w zakresie przewidzianym dla pracowników na danym stanowisku. 	stażu uczniowskim
---	-------------------

PRZYKŁADOWE OBOWIĄZKI UCZNIĄ NA STAŻU UCZNIOWSKIM

- zawarcia umowy z podmiotem przyjmującym ucznia na staż – przed rozpoczęciem stażu uczniowskiego,
- podjęcia stażu we wskazanym terminie i miejscu jego odbywania,
- zapoznanie się z informacjami przekazanymi na spotkaniu przed rozpoczęciem stażu, wypełnienie arkuszy diagnozujących i ewaluacyjnych itp.;
- odbycie w wyznaczonym terminie szkolenia z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy u podmiotu przyjmującego na staż uczniowski;
- przestrzegania regulaminu pracy podmiotu przyjmującego na staż uczniowski,
- przestrzegania regulaminu stażu uczniowskiego,
- przestrzegania obowiązujących w zakładzie pracy zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów ppoż. i ochrony środowiska,
- sumiennego i starannego wykonywania czynności i zadań zawodowych objętych programem stażu uczniowskiego, stosowania się do poleceń opiekuna stażu uczniowskiego,
- przestrzegania ustalonego czasu odbywania stażu uczniowskiego,
- posiadania i bieżącego prowadzenia dzienniczka przebiegu stażu uczniowskiego (jeżeli jest wymagany w szkole macierzystej),
- usprawiedliwiania nieobecności na stażu uczniowskim,
- zgłaszania przełożonemu/opiekunowi stażu każdego wypadku przy pracy,
- bieżącego informowania szkoły o wszelkich nieprawidłowościach w trakcie realizacji stażu,
- przedłożenia w szkole niezwłocznie po zakończeniu stażu zaświadczenia o odbyciu stażu uczniowskiego.
- wpływ na przebieg stażu uczniowskiego oraz ich jakość ma wyposażenie, a dokładniej jego nowoczesność i kompleksowość oraz dostęp do niezbędnych sprzętów.

PRAWA

Uczeń na stażu ma prawo do:

- realizowania wszystkich albo wybranych treści programu nauczania danego zawodu,
- realizowania treści nauczania związanych z nauczaniem zawodem, które są nieobjęte tym programem,
- zapoznania się z obowiązującym regulaminem stażu oraz pracy,
- wykonywania zadań wynikających z programu stażu,
- korzystania z zaplecza socjalnego w postaci pomieszczeń do przebierania się, mycia, przechowywania odzieży i obuwia oraz spożywania posiłków,
- korzystania z maszyn i sprzętu niezbędnego do realizacji programu stażu,
- informowania o nieprawidłowościach i zmianach dotyczących zakresu obowiązków, warunków bezpieczeństwa, czasu trwania stażu itp.,
- uzyskania wpisu i odbioru dzienniczka w ustalonym terminie (jeśli dotyczy),
- właściwego traktowania i poszanowania godności osobistej,
- do rezygnacji z udziału w stażu zawodowym bez ponoszenia odpowiedzialności finansowej wyłącznie w przypadku, gdy rezygnacja wynika z przyczyn uniemożliwiających zrealizowanie programu stażu, w szczególności spowodowanej niezdolnością do pracy wskutek choroby lub innych przyczyn losowych lub niezgodnych z podpisaną umową.

KTO MOŻE BYĆ OPIEKUNEM STAŻU UCZNIOWSKIEGO ?

W czasie odbywania stażu uczniowskiego opiekę nad uczniem sprawuje wyznaczony przez podmiot - opiekun stażu. Opiekunem może być osoba spełniająca warunek określony w art. 120 ust. 3a o niekaralności (Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe Dz.U z 2019 r.poz.1148 z późniejszymi zmianami). Spełnienie tego warunku jest potwierdzane oświadczeniem opiekuna stażu uczniowskiego.

FAKULTATYWNIE

Opiekunem stażu może też być (pod warunkiem spełnienia art. 120 ust. 3a o niekaralności)¹⁰:

- pracodawca,
lub
- osoba prowadząca zakład pracy w imieniu pracodawcy,
lub
- osoba zatrudniona u pracodawcy, która posiada kwalifikacje określone w przepisach dotyczących praktycznej nauki zawodu w Rozporządzeniu Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w

¹⁰ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 910, 1378, z 2021 r. poz. 4, 619)

sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. z 2019 r. Poz. 391). Zgodnie z tymi przepisami, na stażach uczniowskich realizowanych u pracodawców, opiekunami mogą też być instruktorzy praktycznej nauki zawodu.

Przykładowe zadania opiekuna stażu uczniowskiego:

- wstępna diagnoza kompetencji i kwalifikacji ucznia przed stażem, również we współpracy z wyznaczonym do kontaktu nauczycielem, kierownikiem kształcenia praktycznego lub dyrektorem szkoły, do której uczęszcza uczeń,
- określenie celów staży uczniowskich, w oparciu o dokumentację, program nauczania zawodu oraz konsultację ze szkołą,
- wprowadzenie ucznia w zakres obowiązków oraz zasad i procedur obowiązujących w podmiocie przyjmującym na staż uczniowski,
- przygotowywanie dla uczniów na stażu zadań produkcyjnych lub usługowych,
- organizowanie stanowisk pracy dla uczniów na stażu,
- monitorowanie realizacji przydzielonego w programie zakresu obowiązków oraz realizacji celów edukacyjnych,
- nadzór nad prawidłową realizacją i harmonogramem stażu uczniowskiego udzielenie uczniom na bieżąco informacji zwrotnej w trakcie realizacji oraz po zakończeniu stażu uczniowskiego,
- czuwanie nad prawidłową eksploatacją maszyn i urządzeń których używa uczeń na stażu, sprawdzanie ich stanu technicznego i planowanie napraw,
- troska o stan zdrowia i nadzór nad przestrzeganiem zasad bhp, ppoż. i ochrony środowiska podczas wykonywania wszelkich prac przez ucznia na stażu,
- przyjęcie ucznia na staż, przeprowadzeniu całości lub części procesu adaptacji;
- przedstawienie zakresu obowiązków, objaśniając sposób wykonania;
- wprowadzenie uczniowi podczas stażu w procedury i zasady obowiązujące w podmiocie przyjmującym na staż uczniowski,
- dbanie o realizację elementów edukacyjnych zdefiniowanych w programie nauczania zawodu,
- regularnie monitorowanie postępów ucznia na stażu,
- udzielanie informacji zwrotnej na temat osiągniętych wyników i stopnia realizacji zadań oraz na bieżąco wspierać merytorycznie w zakresie treści nauczania objętym programem stażu,
- monitorowanie postępów i nabywanie nowych umiejętności oraz stopnia realizacji treści i celów edukacyjnych,
- obserwowanie i wspieranie prac stażysty,
- dzielenie się doświadczeniem i umiejętnościami zawodowymi,
- kontrola na bieżąco obecności ucznia na stażu oraz wykonanych zadaniach,
- wydanie zaświadczenia o odbyciu stażu wraz z opinią,

- wymienianie informacji na linii pracodawca/szkoła/stażysta.

Obowiązek wyznaczenia opiekuna praktyk lub stażu zawodowego spoczywa na podmiocie przyjmującym na staż uczniowski, i wynika z pisemnej umowy zawartej pomiędzy pracodawcą a uczniem.

Staż uczniowski może podlegać ocenie jeżeli wynika to z wewnętrznych przepisów szkolnych i może opierać się na przekładowych kryteriów oceny takich jak:

- stopień opanowania umiejętności zawodowych, wskazanych w programie stażu uczniowskiego,
- organizacja pracy na stanowisku,
- samodzielność w wykonywaniu zadań zawodowych,
- jakość wykonywanej pracy na stażu uczniowskim,
- poszanowanie wyposażenia i sprzętu pracodawcy,
- przestrzeganie przepisów bhp i p.poż. oraz ochrony środowiska,
- przestrzeganie dyscypliny pracy,
- umiejętność pracy w zespole,
- właściwa postawa i kultura osobista.

PROGRAM STAŻU UCZNIOWSKIEGO - JAKI POWINIEN BYĆ ?

WAŻNE

Program stażu uczniowskiego powinien być metodologicznie spójny z programem nauczania zawodu w zakresie praktycznej nauki zawodu realizowanego w szkole, do której uczęszcza uczeń.

Staż uczniowski w odniesieniu do treści nauczana z programu stażu powinien być implementowany do treści programu nauczania zawodu w zakresie praktycznej nauki zawodu realizowanego w szkole, do której uczęszcza, lub treści nauczania związane z nauczaniem zawodem poszerzających ten programem w ramach godzin do dyspozycji dyrektora szkoły, ewentualnie dodatkowych umiejętności zawodowych

Program stażu uczniowskiego powinien mieć bardzo istotne, atrakcyjne rozwiązania i zalety w jego realizacji:

- program w całości powinien zostać napisany w oparciu o obowiązującą podstawę programową kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego korelujący z programem w szkole,
- program podzielony w oparciu o zadania zawodowe oraz stosowane technologie w branży, zawodzie i u podmiotu przyjmującego na staż uczniowski,
- program powinien zostać napisany językiem efektów uczenia się, zrozumiałym dla uczniów i pracodawców,
- program powinien zawierać wzorcowe dokumenty do zastosowania, zgodne z prawem oświatowym,
- program powinien posiadać jasną i czytelną ścieżkę realizacji praktycznej nauki zawodu w zakresie stażu uczniowskiego,
- program powinien określać narzędzie ewaluacji tj. realizację zasady zapewnienia jakości kształcenia praktycznego i narzędzia ich weryfikacji, pozwalające na monitorowanie organizacji i przebiegu stażu,
- program powinien umożliwiać realizację stażu w okresie całego cyklu kształcenia, w dowolnym jego momencie,
- program powinien umożliwiać pozwolić na realizację dowolnego zestawu efektów kształcenia, treści nauczania podczas odbywania stażu przez ucznia,
- program powinien korelować z celami stażu uczniowskiego z celami kształcenia w zawodzie,
- program powinien uwzględnić specyfikę branży, wielkość i typ przedsiębiorstw.

WALIDACJA CZY JEST POTRZEBNA NA STAŻU UCZNIOWSKIM ?

Staże uczniowskie¹¹ powinny być realizowane zgodnie z Polską Ramą Jakości Staży i Praktyk¹², europejskimi ramami staży zawodowych¹³ oraz rozwiązaniami wypracowanymi w projekcie TRIFT¹⁴.

Proponuje się i zaleca by monitoring jakości staży uczniowskich powinien obejmować następujące obszary tematyczne:

---

¹¹ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, z późn. zm.), art. 121a

¹² Polskie Ramy Jakości Staży i Praktyk Informator, Opracowanie: Polskie Stowarzyszenie Zarządzania Kadrami, dostęp: 16.04.2022,

https://www.parp.gov.pl/storage/publications/pdf/1.%20polskie_ramy_jakosci_praktyk_i_stazy_informator.pdf

¹³ Zalecenia Rady Unii Europejskiej z dnia 10 marca 2014 r. w sprawie ram jakości staży

(Dz. Urz. UE C 88 z 27.03.2014), dostęp: 16.04.2022,

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014H0327\(01\)&from=DA](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014H0327(01)&from=DA)

¹⁴ TRIFT - Transfer innowacji do obszaru handlu zagranicznego, dostęp: 16.04.2022

<http://www.trift.eu/project.html>

- organizacja staży – wymogi formalno-organizacyjne i ich weryfikacja,
- realizacja staży – ocena jakości udzielonego wsparcia/ wymogi merytoryczne.

W celu zapewnienia wysokiej jakości realizacji efektów kształcenia podczas stażu należy na bieżąco monitorować realizację zaplanowanych zadań poprzez:

- komunikowanie obecności ucznia podczas stażu,
- dostosowanie czynności ujętych w przyjętym ze szkołą programie do możliwości ucznia i jego potrzeb szkoleniowych oraz podmiotu przyjmującego ucznia na staż itp.,
- weryfikację samooceny ucznia i komunikowanie pomiaru kompetencji ucznia,
- analizowanie końcowego pomiaru kompetencji ucznia po zakończonym stażu.

Poprawne monitorowanie realizacji stażu prowadzi do:

- obiektywnej oceny kompetencji zawodowych ucznia,
- osiągnięcia zakładanej jakości podczas realizacji efektów kształcenia i kryteriów weryfikacji zapisanych w programie nauczania zawodu-stażu uczniowskiego, ich adekwatności i skuteczności,
- wskazania w zaświadczeniu z odbytego stażu rzeczywistego stanu wykonywanych zadań i osiągniętych oczekiwanych efektów kształcenia ucznia,
- uwzględnienia indywidualnych potrzeb ucznia, w tym dla ucznia niepełnosprawnego i ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- wskazania luk kompetencyjnych i udzielenia podpowiedzi w zakresie możliwości pozyskania wsparcia celem ich uzupełnienia, a w dalszej kolejności na podstawie opisanych dokumentów wydania (poza zaświadczeniem) zakładowego certyfikatu potwierdzającego odbycie stażu mogącego mieć odpowiednio zaliczenie w zakresie kształcenia praktycznego w kwalifikacji występującej w danym zawodzie.

SŁOWNICZEK -Podstawowe pojęcia dotyczące stażu uczniowskiego.

- 1) **Stażysta** – uczeń technikum lub branżowej szkoły I stopnia niebędący młodocianym pracownikiem, który dobrowolnie zgłosił chęć uczestnictwa w stażach uczniowskich i podpisał umowę o staż. Źródło definicji: Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, art. 121a ust. 1 (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, z późn. zm.)
- 2) **Staż uczniowski** – forma nabywania doświadczenia i umiejętności praktycznych przez uczniów szkół zawodowych niezbędnych do wykonywania pracy w zawodzie w rzeczywistych warunkach pracy. Źródło definicji: Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, art. 121a ust. 1 (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, z późn. zm.)
- 3) **Umowa o staż uczniowski** – umowa zawarta pomiędzy Podmiotem przyjmującym na staż, a Stażystą określająca zasady odbywania stażu zawodowego przez Stażystę.
- 4) **Podmiot przyjmujący na staż** – podmiot prowadzący działalność gospodarczą lub inną, osoba fizyczna będąca właścicielem przedsiębiorstwa, gospodarstwa rolnego, zakładu usługowego, warsztatu itp. oraz instytucja działająca w branżach zgodnych z kierunkiem kształcenia zawodowego Ucznia na stażu.
- 5) **Opiekun Ucznia na stażu** – osoba wyznaczona przez Podmiot przyjmujący na staż uczniowski, sprawująca nadzór nad Stażystą oraz prawidłową organizacją i przebiegiem stażu, zgodnie z przyjętym programem stażu zawodowego. Źródło definicji: Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, art. 121a ust. 1 (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, z późn. zm.)
- 6) **Program stażu uczniowskiego** – opis zadań i czynności umożliwiających zapoznanie Ucznia na stażu ze specyfiką środowiska zawodowego, zasadami funkcjonowania organizacji działającej w warunkach gospodarczych, poznanie zasad organizacji pracy oraz kształtowania konkretnych umiejętności zawodowych związanych bezpośrednio z miejscem odbywania stażu i kierunkiem kształcenia zawodowego.
- 7) **Umiejętności**- przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub

działalności zawodowej. Na podstawie: Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. 2016 poz. 64)

- 8) **Dzienniczek przebiegu stażu uczniowskiego** – dokument, w którym zapisane są wszystkie zajęcia i czynności wykonywane przez Stażystę, potwierdzający realizację celów i zadań określonych w programie stażu uczniowskiego.
- 9) **Pracodawca** – jednostka techniczno-organizacyjna będąca miejscem zatrudnienia lub samozatrudnienia, w której odbywa się proces pracy.
- 10) **Kompetencje**-zgodnie z Zaleceniem Rady ws. europejskich ram dla uczenia się przez całe życie) oznaczają udowodnioną zdolność stosowania – w pracy lub nauce oraz w rozwoju zawodowym i osobistym – wiedzy, umiejętności i zdolności osobistych, społecznych lub metodologicznych. W dydaktyce (wg. B. Niemierko) – kompetencje to zintegrowane: wiedza, umiejętności i postawy niezbędne do podejmowania i wykonywania działań poznawczych i praktycznych w określonej dziedzinie kształcenia, życia osobistego i zawodowego. Źródło definicji: Zalecenie Rady z dnia 22 maja 2017 r. w sprawie europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie uchylające zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (2017/C 189/03).
- 11) **Kompetencje kluczowe**- połączenie wiedzy, umiejętności i postaw, przy czym:
  - na wiedzę składają się fakty i liczby, pojęcia, idee i teorie, które są już ugruntowane i pomagają zrozumieć określoną dziedzinę lub zagadnienie;
  - umiejętności definiuje się jako zdolność i możliwość realizacji procesów i korzystania z istniejącej wiedzy do osiągnięcia wyników;
  - postawy opisują gotowość i skłonność do działania lub reagowania na idee, osoby lub sytuacje.

Kompetencje kluczowe to te kompetencje, których wszyscy potrzebują do samorealizacji i rozwoju osobistego, zatrudnienia, włączenia społecznego, zrównoważonego stylu życia, udanego życia w pokojowych społeczeństwach, kierowania życiem w sposób prozdrowotny i aktywnego obywatelstwa. Rozwijają się w perspektywie uczenia się przez całe życie, począwszy od wczesnego dzieciństwa przez całe dorosłe życie, za pomocą

uczenia się formalnego, poza formalnego i nieformalnego, we wszystkich kontekstach, w tym w rodzinie, szkole, miejscu pracy, sąsiedztwie i innych społecznościach. Wszystkie kompetencje kluczowe uważa się za jednakowo ważne; każda z nich przyczynia się do udanego życia w społeczeństwie. Kompetencje mogą być stosowane w wielu różnych kontekstach i rozmaitych kombinacjach. Ich zakresy się pokrywają i są ze sobą powiązane: aspekty niezbędne w jednej dziedzinie wspierają kompetencje w innej. Takie umiejętności jak krytyczne myślenie, rozwiązywanie problemów, praca zespołowa, umiejętności komunikacyjne i negocjacyjne, umiejętności analityczne, kreatywność i umiejętności międzykulturowe są elementem wszystkich kompetencji kluczowych.

W ramach odniesienia ustanowiono osiem kompetencji kluczowych:

- 1) kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- 2) kompetencje w zakresie wielojęzyczności,
- 3) kompetencje matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- 4) kompetencje cyfrowe,
- 5) kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- 6) kompetencje obywatelskie,
- 7) kompetencje w zakresie przedsiębiorczości,
- 8) kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Źródło definicji: Zalecenie Rady z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2018/C 189/01).

- 12) **Kompetencje personalne i społeczne**- zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania. Są składnikiem (oprócz wiedzy i umiejętności) oczekiwanych efektów kształcenia zawartych w podstawach programowych: z 2012 r. i 2017 r. – efekty kształcenia wspólne dla wszystkich zawodów oraz z 2019 r. – są elementem efektów kształcenia w każdej kwalifikacji wyodrębnionej w zawodach szkolnictwa branżowego. Na podstawie: Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. poz. 991). Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860, z późn.

zm.).**KOMPETENCJE** Zgodnie z Zaleceniem Rady ws. europejskich ram dla uczenia się przez całe życie oznaczają udowodnioną zdolność stosowania – w pracy lub nauce oraz w rozwoju zawodowym i osobistym – wiedzy, umiejętności i zdolności osobistych, społecznych lub metodologicznych. Źródło definicji: Zalecenie Rady z dnia 22 maja 2017 r. w sprawie europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie uchylające zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (2017/C 189/03).W dydaktyce (wg. B. Niemierko) kompetencje to zintegrowane: wiedza, umiejętności i postawy niezbędne do podejmowania i wykonywania działań poznawczych i praktycznych w określonej dziedzinie kształcenia, życia osobistego i zawodowego.

- 13) **Zadania zawodowe** -to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu. Układ czynności zawodowych powiązany jednym celem działania kończącym się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. Jest to podstawowa jednostka aktywności zawodowej w ramach danego zawodu, stanowiąca logiczny zbiór czynności zawodowych o określonym celu i okresie realizacji, umożliwiający sporządzenie opisu zawodu. Źródło definicji: Projekt „Przygotowanie i udostępnienie multimedialnych zasobów wspierających proces doradztwa zawodowego” nr projektu POWR.02.14.00-00-1002/18 współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.14 Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie.
- 14) **Szkoła**-tożsame z dyrektorem szkoły lub osobą przez niego wyznaczoną do nadzoru pedagogicznego odbywanego stażu uczniowskiego. Na podstawie: Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, art. 121a ust. 19 (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, z późn. zm.)
- 15) **Praktyczna nauka zawodu** (pnz)- Praktyczna nauka zawodu uczniów jest organizowana przez szkołę. Praktyczna nauka zawodu młodocianych jest organizowana przez pracodawcę, który zawarł z nimi umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego. Praktyczna nauka zawodu jest organizowana w formie zajęć praktycznych, a w technikum, branżowej szkole II stopnia i szkole policealnej – także w formie praktyk zawodowych. Zajęcia praktyczne organizuje się dla uczniów i młodocianych w celu opanowania przez nich umiejętności

zawodowych niezbędnych do podjęcia pracy w danym zawodzie, a w przypadku zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców, w tym na zasadach dualnego systemu kształcenia – również w celu zastosowania i pogłębienia zdobytej wiedzy i umiejętności zawodowych w rzeczywistych warunkach pracy. Zajęcia praktyczne organizuje się w czasie trwania zajęć dydaktyczno-wychowawczych. W przypadkach uzasadnionych specyfiką danego zawodu zajęcia praktyczne odbywane u pracodawców na zasadach dualnego systemu kształcenia mogą być organizowane także w okresie ferii letnich. Praktyki zawodowe organizuje się dla uczniów w celu zastosowania i pogłębienia zdobytej wiedzy i umiejętności zawodowych w rzeczywistych warunkach pracy. Praktyki zawodowe uczniów mogą być organizowane w czasie całego roku szkolnego, w tym również w okresie ferii letnich. W przypadku organizowania, w okresie ferii letnich, praktyk zawodowych lub zajęć praktycznych u pracodawców, w tym na zasadach dualnego systemu kształcenia odpowiedniemu skróceniu ulega czas trwania zajęć dydaktyczno-wychowawczych dla uczniów odbywających te praktyki -lub zajęcia. Źródło definicji: Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. z 2019 r. Poz. 391)

- 16) **Branża**-grupa zawodów szkolnictwa branżowego, przyporządkowana ze względu na specyfikę umiejętności zawodowych lub zakres w jakim umiejętności te są wykorzystywane podczas wykonywania zadań zawodowych. Źródło definicji: Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego.
- 17) **Efekty kształcenia**-są to zapisy w formie oczekiwanych efektów kształcenia, które integrują: wiedzę, umiejętności zawodowe oraz kompetencje personalne i społeczne występujące w podstawach programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego (i w podstawach programowych kształcenia w zawodach) oraz w programach nauczania do tych podstaw opracowywane przez szkoły. Źródło definicji: Na podstawie: Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. poz. 991). Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. 2019, poz. 391).Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z

dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz. U. poz. 652).

- 18) **Efekty uczenia się**-wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się. Źródło definicji: Ustawa o ZSK
- 19) **Europejska rama kwalifikacji (ERK)**-przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji w, tym do PRK.
- 20) **Podstawa programowa kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego**-
Uporządkowany zestaw obowiązkowych:
- celów kształcenia, odnoszących się do zadań zawodowych przyporządkowanych do kwalifikacji wyodrębnionych w danym zawodzie,
  - treści nauczania opisanych w formie oczekiwanych efektów kształcenia, niezbędnych dla poszczególnych kwalifikacji wyodrębnionych w danym zawodzie,
  - kryteriów weryfikacji ww. efektów, umożliwiających ustalenie kryteriów ocen i wymagań egzaminacyjnych,
  - wymagań dotyczących warunków realizacji kształcenia w zawodzie,
  - wyposażenia i sprzętu niezbędnego do realizacji kształcenia w poszczególnych kwalifikacjach, wymagań dotyczących minimalnej liczby godzin kształcenia zawodowego w kwalifikacjach wyodrębnionych w danym zawodzie, z podziałem na jednostki efektów kształcenia.

Źródło definicji: Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. 2019 poz. 991 z późniejszymi zmianami)

- 21) **Umiejętności**-przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej. Na podstawie: Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. 2016 poz. 64 z późniejszymi zmianami).

PRZEPISY PRAWA

Art. 121a ust.1 Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe(Dz.U. 2021r. poz. 1082 z późniejszymi zmianami)

Art. 121a. [Staż uczniowski]

1. W celu ułatwienia uzyskiwania doświadczenia i nabywania umiejętności praktycznych niezbędnych do wykonywania pracy w zawodzie, w którym kształcą się, uczniowie technikum i uczniowie branżowej szkoły I stopnia niebędący młodocianymi pracownikami mogą w okresie nauki odbywać staż w rzeczywistych warunkach pracy, zwany dalej "stażem uczniowskim".
2. W trakcie stażu uczniowskiego uczeń realizuje wszystkie albo wybrane treści programu nauczania zawodu w zakresie praktycznej nauki zawodu realizowanego w szkole, do której uczęszcza, lub treści nauczania związane z nauczaniem zawodem nieobjęte tym programem.
3. Osoba fizyczna, osoba prawna albo jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, zwane dalej "podmiotem przyjmującym na staż uczniowski", zawiera z uczniem albo rodzicami niepełnoletniego ucznia, w formie pisemnej, umowę o staż uczniowski.
4. Dyrektor szkoły może zwolnić ucznia, który odbył staż uczniowski, z obowiązku odbycia praktycznej nauki zawodu w całości lub w części.
5. Podmiot przyjmujący na staż uczniowski i dyrektor szkoły, w uzgodnieniu z uczniem albo rodzicem niepełnoletniego ucznia, ustalają zakres treści nauczania, o których mowa w ust. 2, oraz dobowy i tygodniowy wymiar czasu odbywania stażu uczniowskiego. Ustalając zakres treści nauczania wskazuje się, w jakim zakresie uczeń po zrealizowaniu tych treści zostanie zwolniony z obowiązku odbycia praktycznej nauki zawodu. Ustalenia te stanowią załącznik do umowy o staż uczniowski.
6. Uczeń odbywający staż uczniowski otrzymuje miesięczne świadczenie pieniężne, chyba że strony umowy o staż uczniowski, postanowią, że staż jest odbywany nieodpłatnie.

7. Wysokość miesięcznego świadczenia pieniężnego, o którym mowa w ust. 6, nie może przekraczać wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalonego na podstawie [ustawy](#) z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2018 r. poz. 2177 oraz z 2019 r. poz. 1564).
8. Staż uczniowski może odbywać się również w okresie ferii letnich lub zimowych.
9. Do stażu uczniowskiego nie mają zastosowania przepisy prawa pracy, z wyjątkiem przepisów [art. 18^{3a}-18^{3e}](#), [art. 131 § 1](#), [art. 132 § 1](#), [art. 133 § 1](#), [art. 134](#), [art. 151⁷](#), [art. 204](#) i [art. 232](#) ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy, z zastrzeżeniem przepisów ust. 12-14.
10. Dobowy wymiar godzin stażu uczniowskiego uczniów w wieku do lat 16 nie może przekraczać 6 godzin, a uczniów w wieku powyżej 16 lat - 8 godzin. W uzasadnionych przypadkach wynikających ze specyfiki funkcjonowania ucznia niepełnosprawnego w wieku powyżej 16 lat, dopuszcza się możliwość obniżenia dobowego wymiaru godzin stażu uczniowskiego do 7 godzin.
11. Dobowy łączny wymiar zajęć edukacyjnych realizowanych przez ucznia w szkole i stażu uczniowskiego nie może przekraczać 8 godzin, a tygodniowy łączny wymiar zajęć edukacyjnych realizowanych przez ucznia w szkole i stażu uczniowskiego - 40 godzin.
12. W szczególnie uzasadnionych przypadkach dopuszcza się możliwość przedłużenia dobowego wymiaru godzin stażu uczniowskiego dla uczniów w wieku powyżej 18 lat, nie dłużej jednak niż do 12 godzin. Przedłużenie dobowego wymiaru godzin jest możliwe wyłącznie u podmiotów przyjmujących na staż uczniowski, u których przedłużony dobowy wymiar czasu pracy wynika z rodzaju pracy lub jej organizacji.
13. Staż uczniowski może być organizowany w systemie zmianowym, z tym że w przypadku uczniów w wieku poniżej 18 lat nie może wypadać w porze nocnej.
14. W przypadku ucznia niepełnosprawnego odbywającego staż uczniowski przepisy ust. 12 i 13 stosuje się wyłącznie za zgodą lekarza sprawującego opiekę nad tym uczniem.
15. Umowa o staż uczniowski określa w szczególności:
  - 1) strony umowy;
  - 2) miejsce odbywania stażu uczniowskiego;
  - 3) nazwę i adres szkoły, do której uczęszcza uczeń odbywający staż uczniowski;
  - 4) zawód, w zakresie którego będzie odbywany staż uczniowski;

- 5) okres odbywania stażu uczniowskiego;
- 6) wysokość świadczenia pieniężnego, o którym mowa w ust. 7, w przypadku odpłatnego stażu uczniowskiego.
16. Umowa o staż uczniowski nie może dotyczyć pracy szczególnie niebezpiecznej w rozumieniu przepisów wydanych na podstawie [art. 237¹⁵](#) ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy.
17. Umowa o staż uczniowski nie może być zawarta na okres dłuższy niż okres nauki w technikum albo branżowej szkole I stopnia.
18. Umowa o staż uczniowski może być rozwiązana, na piśmie, przez każdą ze stron z zachowaniem 14-dniowego okresu wypowiedzenia.
19. Jeżeli uczeń przestał być uczniem szkoły przed końcem obowiązywania umowy dyrektor szkoły powiadamia o tym podmiot, który przyjął ucznia na staż uczniowski, a umowa o staż uczniowski wygasa.
20. Podmiot przyjmujący na staż uczniowski lub uczeń albo rodzice niepełnoletniego ucznia niezwłocznie zawiadamiają dyrektora szkoły o wypowiedzeniu umowy o staż uczniowski oraz przyczynie wypowiedzenia.
21. W czasie odbywania stażu uczniowskiego opiekę nad uczniem sprawuje wyznaczony przez podmiot przyjmujący na staż uczniowski opiekun stażu uczniowskiego.
22. Opiekunem stażu uczniowskiego może być osoba spełniająca warunek określony w art. 120 ust. 3a. Spełnienie tego warunku jest potwierdzane oświadczeniem opiekuna stażu uczniowskiego.
23. Podmiot przyjmujący na staż uczniowski zapewnia uczniowi stanowisko pracy wyposażone w niezbędne urządzenia, sprzęt, narzędzia, materiały i dokumentację techniczną, uwzględniające wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy, a także bezpieczne i higieniczne warunki odbywania stażu uczniowskiego na zasadach dotyczących pracowników określonych w odrębnych przepisach, w tym w zależności od rodzaju zagrożeń związanych z odbywaniem tego stażu - odpowiednie środki ochrony indywidualnej. Ponadto podmiot ten zapewnia w szczególności:
  - 1) pomieszczenia do przechowywania odzieży i obuwia roboczego oraz środków ochrony indywidualnej;
  - 2) dostęp do urządzeń higieniczno-sanitarnych oraz pomieszczeń socjalno-bytowych;

- 3) dietę na zasadach uzgodnionych z armatorem - w przypadku uczniów odbywającym staż uczniowski na statkach morskich i śródlądowych;
  - 4) świadczenia na zasadach określonych dla załóg statków - w przypadku uczniów odbywających staż uczniowski na statkach morskich i śródlądowych, wykrętowanych ze statku za granicą wskutek wypadku lub choroby.
24. Podmiot przyjmujący na staż uczniowski jest obowiązany wystawić na piśmie zaświadczenie o odbyciu stażu uczniowskiego, które określa w szczególności okres odbytego stażu uczniowskiego, rodzaj realizowanych zadań i umiejętności nabyte w czasie odbywania stażu uczniowskiego.
  25. Okres odbytego stażu uczniowskiego, na podstawie zaświadczenia, o którym mowa w ust. 24, zalicza się do okresu zatrudnienia, od którego zależą uprawnienia pracownicze.
  26. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi, w drodze rozporządzenia wzór zaświadczenia, o którym mowa w ust. 24, uwzględniając konieczność prawidłowego udokumentowania okresu odbytego stażu uczniowskiego zaliczanego do okresu zatrudnienia.

Załącznik nr.3

Ustawy:

1. Ustawa z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1082) – art. 68 ust. 7, art. 69, art. 120, art. 121 ze zm.;
2. Ustawa z dnia 07 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. 2020 poz. 1327, ze zm.);
3. Ustawa z 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz.U. 2021 poz. 1762 ze zm.);
4. Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks Pracy (Dz.U. 2020 poz.1320 ze zm.), z wyjątkiem przepisów art. 183a-183e, art. 131 § 1, art. 132 § 1, art. 133 § 1, art.134, art. 151⁷, art. 204 i art. 232;
5. Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 226 ze zm.);
6. Ustawa z dnia 10 października 2002 r. minimalnym wynagrodzeniu za pracę (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2207 ze zm.).

Rozporządzenia:

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. z 2019 r. poz. 316, ze zmianami);
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 2019 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o odbyciu stażu uczniowskiego (Dz.U. 2019 r. poz. 1583 ze zm.);
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. 2019 r. poz. 991, ze zm.);
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. 2019 r. poz. 391 ze zm.);
5. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 sierpnia 2019 r. w sprawie badań lekarskich kandydatów do szkół ponadpodstawowych lub wyższych i na kwalifikacyjne kursy zawodowe, uczniów i słuchaczy tych szkół, studentów, słuchaczy kwalifikacyjnych kursów zawodowych oraz doktorantów (Dz. U. 2019 r. poz. 1651 ze zm.);
6. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. z 2021 r. poz. 2285 ze zm.);
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. 2019 r. poz. 373 ze zm.).
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. poz. 639 ze zm.);
9. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz. U. poz. 502).
10. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz. U. poz. 652 ze zm.);

11. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. poz. 373 ze zm.);
12. Rozporządzenie MEN z dnia z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1309 ze zm.);

Zalecenia Rady Unii Europejskiej:

1. Zalecenie Rady Unii Europejskiej z dnia 10 marca 2014 r. w sprawie ram jakości staży (Dz.U. UE. 2014/C 88/01 ze zm.);
2. Zalecenie Rady Unii Europejskiej z dnia 15 marca 2018 r. w sprawie europejskich ram jakości i skuteczności przygotowania zawodowego (Dz.U. UE. 2018/C 153/01 ze zm.);
3. Zalecenie Rady Unii Europejskiej z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (Dz.U. UE. 2018/C 189/01 ze zm.);
4. Zalecenie Rady z dnia 24 listopada 2020 r. w sprawie kształcenia i szkolenia zawodowego na rzecz zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności (Dz.U.UE.C.2020.417.1 ze zm.).

- 1) W przypadku osoby, która nie posiada numeru PESEL, należy wpisać nazwę i numer dokumentu potwierdzającego tożsamość.
- 2) Wpisać nazwę i symbol cyfrowy zawodu zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa branżowego stanowiącą załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. poz. 316).

Okres odbywania stażu uczniowskiego	Stanowisko pracy	Rodzaj realizowanych zadań	Nabyte umiejętności i kompetencje w ramach kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie ..... (symbol i nazwa kwalifikacji ³⁾)
od ..... do ..... łączna liczba godzin			
Okres odbywania stażu uczniowskiego	Stanowisko pracy	Rodzaj realizowanych zadań	Nabyte umiejętności i kompetencje w ramach kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie ..... (symbol i nazwa kwalifikacji ³⁾)
od ..... do ..... łączna liczba godzin			
Okres odbywania stażu uczniowskiego	Stanowisko pracy	Rodzaj realizowanych zadań	Nabyte umiejętności i kompetencje w ramach kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie ..... (symbol i nazwa kwalifikacji ³⁾)
od ..... do ..... łączna liczba godzin			

.....
(imię i nazwisko oraz podpis osoby reprezentującej podmiot przyjmujący na staż uczniowski)

³⁾ Wpisać symbol i nazwę kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie, w którym był realizowany staż uczniowski, zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa branżowego stanowiącą załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego.